

Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут

***АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ТРАНСЛЯТОЛОГІЇ, ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА ТА
ТЕОРІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ***

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-
конференції з міжнародною участю**

4 жовтня 2024 р.

Частина I

Вінниця 2024

УДК 81'1

Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації: зб. матеріалів ІХ Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції з міжнародною участю, м. Вінниця, 04 жовтня 2024р. Вінниця, 2023. Ч. I. 69 с.

У збірнику матеріалів ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми сучасної транслятології, лінгвокраїнознавства та теорії міжкультурної комунікації» розглянуто низку питань, що стосуються загальної теорії перекладознавства, практики технічного та художнього перекладу, складників перекладацької компетентності, інновацій в підготовці перекладачів, а також перспектив розвитку дискурсознавства, комунікативної лінгвістики та міжкультурної комунікації на теренах лінгвогерманістики та лінгвославістики.

Редакційна колегія:

Голова редакційної колегії – **Замкова Наталія**, д-р філос. наук, професор
Відповідальний секретар – **Мартінова Лілія**, д-р екон. наук, доцент

Члени редакційної колегії:

Іваницька Наталя, д-р філол. наук, професор, **Нечипоренко Віолета**, канд. філол. наук, доцент, **Тимошук Наталія**, канд. філол. наук, доцент, **Терещенко Лілія**, канд. філол. наук, доцент.

Наукові роботи друкуються в авторській редакції.

ЗМІСТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТРАНСЛЯТОЛОГІЇ: ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Ольга Мацера,

старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ПОРІВНЯННЯ ТРАДИЦІЙНИХ І СУЧАСНИХ МЕТОДІВ

ВИКЛАДАННЯ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ..... 8

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ТЕХНІЧНОГО ТА ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Ірина Западинська,

канд.пед.наук, доцент кафедри іноземної філології та перекладу,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

РОЗВИТОК КОМПЕТЕНЦІЙ У ПЕРЕКЛАДІ ТЕКСТІВ НАУКОВОЇ

СФЕРИ ЗНАНЬ..... 12

Олеся Самохвал,

доктор педагогічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ТРУДНОЩІ ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКОМОВНОГО

КІНЕМАТОГРАФІЧНОГО ДИСКУРСУ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ.... 16

Лілія Терещенко,

кандидат філологічних наук, доцент,

Вінницького торговельно-економічного університету ДТЕУ

ВИКЛИКИ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ, НАПИСАНИХ У ЖАНРИ НАУКОВОЇ ФАНТАСТИКИ.....	20
---	-----------

**ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ТА ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В
ПІДГОТОВЦІ ПЕРЕКЛАДАЧІВ**

Лариса Довгань,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземної філології та перекладу,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

Наталія Лазоренко,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри іноземних мов,

Національний авіаційний університет

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК СКЛАДОВА ПРОФЕСІЙНОЇ

КОМПЕТЕНТНОСТІ ФІЛОЛОГІВ-ПЕРЕКЛАДАЧІВ..... 24

Ольга Осаульчик,

кандидат педагогічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

Владислава Осаульчик, студентка 4 курсу

Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej

Академія Спеціальної Педагогіки ім. Марії Гжегожевської (Варшава)

ЄВРОІНТЕРГАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ В КОНТЕКСТІ ПІДГОТОВКИ

МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ..... 27

**СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДОСЛІДЖЕНЬ
ГЕРМАНСЬКИХ, РОМАНСЬКИХ І СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ І
ЛІТЕРАТУР**

- Валентина Тимкова,**
кандидат філологічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
**МОВНИЙ ЕТИКЕТ – КУЛЬТУРНЕ НАДБАННЯ УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДУ..... 31**
- Наталія Тимошук,**
кандидат філологічних наук, доцент,
Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ
Юлія Бойко,
старший викладач
Вінницький національний технічний університет
**АНГЛІЙСЬКІ НЕОЛОГІЗМИ СФЕРИ ФІНАНСІВ:
СЛОВОТВІРНИЙ АСПЕКТ..... 34**
- Veronika Yablochnikova,**
assistant lecturer in the Department of Foreign Philology and
Translation,
Vinnytsia Institute of Trade and Economics of SUTE
**THE IMPORTANCE OF FOREIGN LANGUAGE COMPETENCE
FOR MASS MEDIA SPECIALISTS..... 38**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ДИСКУРСОЗНАВСТВА,
КОМУНІКАТИВНОЇ ЛІНГВІСТИКИ ТА МІЖКУЛЬТУРНОЇ
КОМУНІКАЦІЇ**

Natalia Ivanytska,

Doctor of Philological Sciences, Full Professor

Head of the Foreign Philology and Translation Department,

Vinnitsia Institute of Trade and Economics of

State University of Trade and Economics

Nina Ivanytska,

Doctor of Philological Sciences,

Full Professor of Ukrainian Language Department,

Vinnitsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University

THE MULTIMODALITY OF UNIVERSITY NEWS DISCOURSE..... 41

Мирослава Кірієнко,

кандидат філологічних наук, старший викладач

кафедри германської філології,

перекладу та зарубіжної літератури,

Вінницький державний педагогічний університет

імені Михайла Коцюбинського

THE PECULARITIES OF PLEONASMS IN THE MODERN ENGLISH

MEDIA DISCOURSE..... 46

Віолета Нечипоренко,

кандидат філологічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ЛІНГВОКУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА МАСМЕДІЙНОГО ТЕКСТУ.... 48

**ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ
ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
ПЕРЕКЛАДАЧА**

Дар'я Коровій

доктор філософії, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

SOFT SKILLS FOR SUCCESS..... 52

Inga Paslavska,

Senior lecturer,

Vinnitsia Institute of Trade and Economics of

The State University of Trade and Economics

THE IMPACT OF INTEGRATING INTERACTIVE

LEARNING TECHNIQUES..... 56

Тетяна Ткачук,

кандидат філологічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ІНТЕГРАЦІЯ ПЕРЕКЛАДУ В НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

ДЛЯ РОЗВИТКУ ДВОМОВНОСТІ..... 58

Уляна Шостак

кандидат психологічних наук, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ІНТЕРАКТИВНІ МЕТОДИ НАВЧАННЯ ПЕРЕКЛАДУ НА

ЗАНЯТТЯХ З АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ..... 61

Юлія Ясенчук,

асистент кафедри іноземної філології та перекладу,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ВИКОРИСТАННЯ ТРАЄКТОРІЇ ІНТЕРАКТИВНОГО НАВЧАННЯ

ПІД ЧАС ОФФЛАЙН ЗАНЯТЬ..... 65

The functions of pleonasms in media discourse can be diverse, ranging from emphasizing important information and creating a memorable effect to expressing emotions and manipulating the audience. Understanding the different functions of pleonasms can help media consumers to critically evaluate the messages being conveyed in media discourse.

Список використаних джерел:

1. Книш О. В. Плеоназм як інструмент ігрового дискурсу. *Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Серія «Філологічні науки»*. 2015. Вип. 40. С. 113.

2. Bekhta I.A. Pragmatics of narrative discourse in journalese style. *New Philology*. Mykolaiv, 2007. P. 71-84.

3. Hnezdilova Ya.V. Emotionality and emotivity of modern English discourse: Structural, semantic and pragmatic aspects: thesis for the candidate degree in philological sciences: 10.02.04. Kyiv, 2007. 291 p.

Віолета Нечипоренко,

кандидат філологічних наук, доцент,

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

ЛІНГВОКУЛЬТУРНА СПЕЦИФІКА МАСМЕДІЙНОГО ТЕКСТУ

Метою даної розвідки є аналіз лінгвокультурної специфіки сучасного англомовного масмедійного тексту в перекладацькому вимірі. Лінгвокультурний аналіз масмедійного дискурсу та його мовних особливостей є актуальним напрямком лінгвістичних студій. Дискурс масмедіа виступає головною платформою не тільки для відбиття актуальних мовних та суспільних змін, але й для закріплення мовних кліше, тобто фігур мови, для яких характерні звичність звучання, відносно постійний склад компонентів, відтворюваність готових мовних блоків та вільний зв'язок між словами. Англійська лінгвокультура є центром скупчення різноманітної інформації, що активно генерується у рамках масмедійного дискурсу. Аналіз дискурсу

дозволяє дослідити цінності англійської лінгвокультури крізь призму «живого» масмедійного спілкування, що уможлиблює детальне окреслення особливостей сучасної англійської мовної картини світу.

Національно-культурна інформація – це сукупність позамовних і текстових семантичних компонентів, які відображають культурний спадок і сучасність даного національного колективу і існують у свідомості носія мови. Національно-культурна (фонова) інформація є однаковою для автора і реципієнта тексту у випадку, коли вони належать до одного національно-культурного і мовного колективу зі сформованими уявленнями про оточуючу дійсність, з певними оцінками соціально-політичних і культурно-історичних процесів і явищ. Безсумнівно, що у носія мови і в іншомовного адресата фонова інформація відрізняється: вона може співпадати у деяких аспектах; не співпадати або повністю бути відсутньою, що викликає неповноцінне, а інколи хибне сприйняття дійсності.

Окрім традиційних реалій, які виражені безеквівалентною лексикою, фонова інформація присутня і в особливих реаліях – асоціативних, пов'язаних з різноманітними національними історико-культурними явищами і особливим чином зафіксованими у мові. Ці реалії експлікуються звичайними словами, а не безеквівалентною лексикою, а їхня специфічність – у компонентах значення слів, у відтінках слів, у внутрішній словесній формі, в емоційно-експресивному забарвленні. В мові також можна виявити лексичні одиниці, які повністю складаються з такої інформації: назви характерних лише для окремих націй і народів предметів матеріальної культури, історичних подій, державних інституцій, свят, телепрограм, елементів фольклору. Л. Дяченко у дисертаційній роботі акцентує на різноманітності понять, які використовуються науковцями для номінації такої лексики, та водночас підкреслює їхні спільні риси: «Ці слова є не що інше, як джерело знань про певний етнос: менталітет, звичаї, традиції, побут, надбання духовної культури народу. З одного боку, вони служать для позначення не наявних в інших національних культурах предметів чи понять, з ними пов'язаних, з іншого – називають денотати, які

були або є типовими, характерними, такими, що становлять невід'ємний атрибут духовної або матеріальної культури того чи іншого народу» [2, с. 9].

Останнім часом термін «реалія» широко вживають і дослідники-лінгвокультурологи. У цій галузі філології під терміном «реалія» розуміють слова і словосполучення, що позначають специфічно національні предмети та явища, реальні факти, характерні для культури того чи іншого народу. Велика увага приділяється національно-історичному колориту референта. Деякі дослідники відносять до реалій і окремі факти життя, що не мають сталого мовного оформлення. Реалії як елементи лінгвокультурного контенту найтіснішим чином пов'язані із позамовною дійсністю. Будучи найменуванням окремих предметів, понять, явищ побуту, культури, історії певного народу або країни, реалія як окреме слово не може цілком відобразити даний відрізок дійсності. Багато з того, що потрібно читати між рядків, і що, тим не менш, підказане мовними засобами, не вміщується у вузькі рамки окремих слів-реалій. Узагальнюючи основні підходи до класифікації безеквівалентної лексики, О. Гаргаєва зазначає, що ці лексичні одиниці – це дійсно джерела культурної інформації, які несуть в собі колорит та дух народу та, паралельно з цим, викликають великі труднощі під час їх перекладу, бо, звичайно, не мають відповідних еквівалентів у мові перекладу [1].

Нашу увагу привернула стаття Jasmine Anderson “Queen to appoint new prime minister at Balmoral”, опублікована на офіційному сайті BBC [4]. Назва статті експлікує певний обсяг лінгвокультурної інформації, пов'язаної із суспільно-політичним життям Королівства. По-перше, це лексеми, що називають носіїв влади: *Queen, prime minister*. Авторка у тексті статті також вживає загальноприйняте скорочення *PM (prime minister)*, не надаючи додаткових пояснень. Безсумнівно, для пересічного читача новин BBC, споживача з англоцентричним мовомисленням, такі пояснення будуть надлишковими, зайвими.

Проаналізуємо статтю тієї ж тематики, представлену на українській версії сайту [3]. Починаючи з заголовку, автори сайту акцентують увагу українського

читача на тому, що зустріч не є традиційною: *Попри традицію Єлизавета II призначить нового прем'єр-міністра у себе в Балморалі. Якщо читач з англоцентричним мисленням одразу «сканує» факт невідповідності традиційному розвитку подій, коли бачить назву резиденції Балморал, то носіям іншої лінгвокультури потрібні допоміжні сигнали для розшифрування цієї інформації. Цікавий додатковий країнознавчий коментар перекладачі «вплели» у наступне речення: *За час свого 70-річного правління 96-річна королева призначила вже 14 нових голів британського уряду, приймаючи їх у Букінгемському палаці, підкреслюючи виняткову тривалість правління Єлизавети II. На відміну від авторів оригінальної публікації перекладачі взагалі уникають вживання назви резиденції прем'єр-міністра. Натомість, слідом за своїми британськими колегами знайомлять україномовних реципієнтів ще з однією традицією британського двору: *After the new prime minister has been appointed, the Court Circular will record that "the prime minister kissed hands on appointment". This is usually a handshake, and the actual kissing of hands will take place later at the Privy Council [4]. - Після призначення нового прем'єра в циркулярі королівського двору буде записано, що "прем'єр-міністр цілував руки при призначенні". Насправді зазвичай це рукостискання, а цілує руку монарха прем'єр-міністр уже пізніше, на Таємній раді [3].* Оскільки авторка статті Jasmine Anderson також роз'яснює цю реалію, робимо висновок, що деталі призначення нового очільника уряду відомі далеко не всім мешканцям Британських островів.**

Результати здійсненого аналізу дозволяють зробити висновок про те, що лінгвокультурний контент публіцистичного тексту може потребувати додаткового лінгвокраїнознавчого коментаря не лише у випадках, коли мова йде про текст перекладу, кінцевим споживачем якого не є носій англійської мови. Оскільки статті, присвячені членам королівської родини, можуть містити великий обсяг історичної інформації, посилалися на історичні і культурні прецеденти, бути насиченими власними іменами, титулами, топонімами, з якими у повсякденному житті сучасний британець практично не стикається,

додаткові роз'яснення будуть справляти позитивний ефект не тільки для правильного, адекватного розуміння змісту, а й з просвітницьких позицій. Якщо говорити про підготовку іншомовних версій публікацій, в даному випадку – українського варіанту, то такі коментарі є просто невід'ємною частиною змісту.

Список використаних джерел:

1. Гаргаєва О. В. Проблема класифікації безеквівалентної лексики у сучасному мовознавстві. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія: Філологічна.* 2015. Вип. 53. С. 52-54.

2. Дяченко Л. Функціонально-семантична характеристика безеквівалентної та фонової лексики сучасної української літературної мови: автореф. дис. ...канд. філол. наук. К., 1997. 18 с.

3. Попри традицію Єлизавета II призначить нового прем'єр-міністра у себе в Балморалі. *BBC NEWS Україна.* URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/news-62740287>

4. Anderson J. Queen to appoint new prime minister at Balmoral. *BBC NEWS.* URL: <https://www.bbc.com/news/uk-62728328>

ІНТЕРАКТИВНІ ТЕХНОЛОГІЇ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ПЕРЕКЛАДАЧА

Дар'я Коровій

доктор філософії, доцент

Вінницький торговельно-економічний інститут ДТЕУ

SOFT SKILLS FOR SUCCESS

Soft skills refer to personal attributes, attitudes, and behaviors beyond technical expertise or knowledge. They encompass intangible qualities that are specific to one's

***АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ
ТРАНСЛЯТОЛОГІЇ, ЛІНГВОКРАЇНОЗНАВСТВА ТА
ТЕОРІЇ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМУНІКАЦІЇ***

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**ІХ Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-
конференції з міжнародною участю**

4 жовтня 2024 р

Частина I

Редактор: Фатєєва Т.
Комп'ютерна верстка: Шуляк Н.

Підп. до друку 2024 р. Формат 60x84/16. Папір офсетний
Друк ксероксний. Ум. друк. арк.3,72 .
Обл.-вид. арк. 2,83. Тираж . Зам. №

Редакційно-видавничий відділ ВТЕІ ДТЕУ
21000, м. Вінниця, вул. Хмельницьке шосе, 25